Dosarul: nr.2r-1027/24(2-22118388-02-9r-27032024)
Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător - A. Mardari

D E C I Z I E

25 aprilie 2024 municipiul Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

Avînd în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Anatol Pahopol
Judecătorii: Ruxanda Pulbere și Dulghieru Dorin

examinând în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul declarat de către avocatul Pavel Cotruță în interesele *****împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 09.10.2023, emisă în cauza civilă, la cererea de asistență juridică înaintată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova privind recunoașterea și executarea pe teritoriul Republicii Moldova a hotărîrii judecătorești emise de Curtea Superioară din Canada pe cauza nr.5-123-038376-136 din 28.04.2021,-

C O N S T A T Ă:

Poziția instanței de fond:

1. La data de 10.08.2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a expediat în instanța de judecată cererea de asistență juridică privind recunoaşterea şi executarea pe teritoriul Republicii Moldova a hotărîrii judecătorești emise de Curtea Superioară din Canada pe cauza nr.5-123-038376-136 din 28.04.2021.
2. În motivarea cererii, cu trimitere la demersul înaintat de ***** Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la recunoașterea și executarea hotărîrii judecătorești străine pe teritoriul Republicii Moldova, s-a invocat că, ultimul a solicitat recunoașterea și executarea pe teritoriu Republicii Moldova a hotărîrii definitive și irevocabile a Curții Superioare din Canada nr.5-123-038376-136 din 28.04.2021, prin care s-a stabilit domiciliul copiilor ***** și *****în provincia Quebec din Canada, custodia tatălui ***** și obligarea mamei de a restitui tatălui actele copiilor.
3. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 09.10.2023, s-a recunoscut pe teritoriul Republicii Moldova și s-a încuviințat executarea silită a

Hotărârii judecătorești emise de Curtea Superioară din Quebec nr.5-123-038376-136 din 28.04.2021 prin care s-a hotărât „6. ÎNCREDINŢEAZĂ pârâtului custodia exclusivă asupra copiilor *****; 7. CONFIRMA că reşedinţa obişnuită şi domiciliul copiilor este menţinută în Quebec; 8. AUTORIZEAZĂ pârâtul să călătorească singur cu copiii pentru a se întoarce în Quebec, locul de domiciliu şi reşedinţa obişnuită, fără permisiunea scrisă a reclamantei; 9. ORDONĂ reclamantei să restituie pârâtului toate paşapoartele copiilor; 10. În absenţa acordării paşapoartelor de către reclamantă, PERMITE pârâtului să obţină singur, fără autorizarea şi semnătura reclamantei, un document de călătorie pentru ca copiii lor să călătorească pentru a se întoarce în Quebec”.

4. La data de 07.12.2023, avocatul Pavel Cotruță în interesele *****a contestat cu recurs încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 09.10.2023, solicitând casarea încheierii recurate și emiterea unei noi decizii privind respingerea cererii parvenite prin intermediul Ministerului Justiției privind recunoaşterea şi executarea pe teritoriul Republicii Moldova a hotărîrii judecătorești emise de Curtea Superioară din Canada pe cauza nr.5-123-038376-136 din 28.04.2021.

Argumentele părților:

5. În motivarea cererii de recurs, avocatul Pavel Cotruță în interesele *****a indicat că, nu este de acord cu încheierea contestată, pe care o consideră neîntemeiată și pasibilă casării.

6. Notează că, părţi în litigiul soluţionat prin hotărârea judecătorească emisă de Curtea Superioară din Quebec pe cauza nr.5-123-038376-136 din 28.04.2021 au fost ***** şi *****, însă nu au fost ***** şi nici *****, iar în consecinţă acea hotărârea nu este opozabilă ***** şi minorului *****.

7. Indică că, ***** şi *****nu au fost audiaţi şi nici citaţi premergător emiterii hotărârii Curţii Superioare din Quebec nr.5-123-038376-136 din 28.04.2021.

8. Notează că, *****, a.n. *****, a realizat majoratul în data de 10.07.2022, iar în consecinţă hotărârea judecătorească emisă de Curtea Superioară din Quebec nr.5-123-038376-136 din 28.04.2021 nu poate produce efecte în privinţa sa nici din acest considerent.

9. Mai susține că, după pronunţarea hotărârii Curţii Superioare din Quebec nr.5-123-038376- 136 din 28.04.2021, la data de 10.08.2021, ***** şi ***** au depus la Judecătoria Chişinău (sediul Centru) o acţiune civilă împotriva lui ***** privind schimbarea domiciliului copililor minori şi determinarea domiciliului acestora cu mama, încasarea pensiei de întreţinere şi a cheltuielilor de judecată prin care, în fond, au solicitat stabilirea domiciliul copiilor minori ***** şi *****cu mama acestora, *****.

10. Nici ***** şi nici *****nu au fost antrenaţi şi nici audiaţi în prezentul proces, instanţa ierarhic inferioară efectiv soluţionând problema drepturilor acestora fără participarea lor, ceea ce direct întruneşte temeiul de casare prevăzut la art.432 „Temeiurile recursului" alin.(1) lit.d) şi e) CPC, deoarece încheierea atacată vizează drepturile persoanelor care nu au fost atrase în proces, ceea ce este inadmisibil în special cu referire la minorul *****ale cărui interese sunt în contradicţie cu interesele urmărite de tatăl său - solicitantul intimat *****; fiind arbitrară şi bazată în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor anexate la dosar.
11. Pe cale de consecinţă, concluziile instanţei ierarhic inferioare, expuse în conţinutul alineatelor 14-16 din partea constatatoare a încheierii contestate, sunt contrare ordinii de drept a Republicii Moldova, iar procedura a derulat cu încălcări iremediabile.
12. Consideră că, în drept, pe caz, se impune adoptarea soluţiei prevăzute la art.427 lit.c) CPC şi aplicarea subsecventă a normei art.471 „Refuzul de a încuviinţa executarea silită a hotărârii judecătoreşti străine" alin.(1) lit.c) şi e) CPC, care expres stabileşte că, „Refuzul de a încuviinţa executarea silită a hotărârii judecătoreşti străine se admite în unul din următoarele cazuri: c) examinarea cauzei este de competenţa exclusivă a instanţelor judecătoreşti ale Republicii Moldova; e) executarea hotărârii poate prejudicia suveranitatea, poate ameninţa securitatea Republicii Moldova ori poate să contravină ordinii ei publice.

13. Indică că, în art.9 par.1 al Convenţiei din 20.11.1989, este stabilit principiul potrivit căruia „Statele părţi vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinţii săi împotriva voinţei lor", mai specificându-se la art.12 par.1. Statele părţi vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a exprima liber opinia sa asupra oricărei probleme care îl priveşte, opinia copilului fiind luate în considerare avându-se în vedere vârsta sa şi gradul său de maturitate. 2. În acest scop se va da copilului, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care-l priveşte, fie direct, fie printr-un reprezentant sau o instituţie corespunzătoare, în conformitate cu regulile de procedură din legislaţia naţională."
14. Potrivit art.16 al Convenţiei din 20.11.1989, 1. Nici un copil nu va face obiectul ingerinţelor arbitrare sau ilegale în viaţa sa personală, familia sa, domiciliul sau corespondenţa sa şi nici al unor atacuri ilegale la onoarea şi reputaţia sa. 2. Copilul are dreptul la protecţia legii contra unor astfel de imixtiuni sau atacuri".

Verificarea termenului de declarare a recursului:

15. În conformitate cu prevederile art.425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

16. La caz, Colegiul civil a stabilit că încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 09.10.2023, a fost comunicată reprezentantului recurentului, avocatul Pavel Cotruță la data de 23.11.2023, potrivit scrisorii de expediere /f.d.187/, contestată la data de 07.12.2023, iar astfel Colegiul civil consideră că recursul declarat de avocatul Pavel Cotruță în interesele *****este depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanței de recurs:

17. Analizând argumentele invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil al Curţii de Apel Chișinău consideră recursul pasibil respingerii cu menținerea încheierii contestate, reieșind din următoarele considerente.

18. În acord cu prevederile art.424 alin.(1) Cod de procedură civilă, curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

19. În conformitate cu prevederile art.426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.

20. Potrivit art.427 lit.a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să mențină încheierea.

21. În conformitate cu prevederile art.1 CPC, legislația procedurală civilă a Republicii Moldova reglementează raporturile sociale referitoare la raporturile procesuale civile ce apar la înfăptuirea justiției de către instanțele judecătorești de drept comun în cadrul judecării cauzelor în acțiuni civile, precum şi a altor cauze, date în competența lor de prezentul cod şi de alte legi.

22. În conformitate cu prevederile art.5 alin.(1) CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

23. Conform art.10 alin.(1) Cod civil, persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile şi să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă pînă la proba contrară. Potrivit alineatului (2) același articol, neexercitarea de către persoanele fizice şi juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

24. Din textul art.11 Cod civil se desprinde că, (1) buna-credință este un standard de conduită a unei părţi, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere şi

luarea în cont a intereselor celeilalte părţi la raportul juridic. (2) În special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.
25. Articolul 12 Cod civil arată că, caracterul rezonabil, prevăzut într-o dispoziție legală sau într-un act juridic, se apreciază în mod obiectiv, luînd în considerare natura şi scopul elementului supus aprecierii, circumstanțele cazului, precum şi uzanțele şi practicile pertinente.
26. Potrivit art.13 Codul citat, (1) niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept). (2) În cazul abuzului de drept, instanţa de judecată, ţinînd cont de natura şi consecințele acestuia, refuză titularului în apărarea dreptului subiectiv exercitat abuziv sau, după caz, îl obligă la încetarea exercitării abuzive. (3) Dacă abuzul de drept a dus la încălcarea dreptului subiectiv al unei alte persoane, aceasta poate cere repararea prejudiciului cauzat.
27. În conformitate cu dispozițiile art.14 același Cod, (1) nicio persoană nu poate invoca, la întemeierea pretenției sale, fapta ilicită sau de rea-credință pe care tot ea a săvârșit-o sau la care a participat. (2) Nicio persoană nu poate obține un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credință.
28. În conformitate cu prevederile art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.
29. În conformitate cu art.467 alin.(1) Cod de procedură civilă, hotărârile judecătorești străine, inclusiv tranzacțiile, sunt recunoscute și se execută în Republica Moldova fie dacă astfel se prevede în tratatul internațional la care Republica Moldova este parte, fie pe principiul reciprocității în ceea ce privește efectele hotărârilor judecătorești străine.
30. Potrivit art.468 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească străină care nu a fost executată benevol poate fi pusă în executare pe teritoriul Republicii Moldova, la cererea creditorului, în temeiul încuviințării date de instanța judecătorească în a cărei circumscripție urmează să se efectueze executarea. În cazul în care debitorul nu are domiciliul sau sediu în Republica Moldova ori când domiciliul nu este cunoscut, hotărârea se pune în executare la locul de aflare a bunurilor acestuia.
31. Conform art.470 alin.(3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească, după ce ascultă explicațiile debitorului și examinează probele prezentate, pronunță o încheiere de încuviințare a executării silite a hotărârii judecătorești străine sau de refuz al autorizării executării.
32. Potrivit art.471 alin.(1) Cod de procedură civilă instanța poate refuza

încuviințarea executării silite a hotărârii judecătorești în următoarele cazuri:

a) hotărîrea, conform legislaţiei statului pe al cărui teritoriu a fost pronunţată, nu a devenit irevocabilă sau nu este executorie;

b) partea împotriva căreia este emisă hotărîrea a fost lipsită de posibilitatea prezentării la proces, nefiind înştiinţată legal despre locul, data şi ora examinării cauzei;

c) examinarea cauzei este de competenţa exclusivă a instanţelor judecătoreşti ale Republicii Moldova;

d) există o hotărîre, chiar şi nedefinitivă, a instanţei judecătoreşti a Republicii Moldova emisă în litigiul dintre aceleaşi părţi, cu privire la acelaşi obiect şi având aceleaşi temeiuri sau în procedura instanţei judecătoreşti a Republicii Moldova se află în judecată o cauză în litigiul dintre aceleaşi părţi, cu privire la acelaşi obiect şi având aceleaşi temeiuri la data sesizării instanţei străine;

e) executarea hotărîrii poate prejudicia suveranitatea, poate ameninţa securitatea Republicii Moldova ori poate să contravină ordinii ei publice;

f) a expirat termenul de prescripţie pentru prezentarea hotărîrii spre executare silită şi cererea creditorului de repunere în acest termen nu a fost satisfăcută de judecata Republicii Moldova;

g) hotărîrea judecătorească străină este rezultatul unei fraude comise în procedura din străinătate;

h) prin hotărîre judecătorească este dispusă transmiterea acţiunilor băncii licenţiate în Republica Moldova. În acest caz, recunoaşterea executării silite a hotărîrii judecătoreşti străine este admisă numai cu condiţia prezentării permisiunii Băncii Naţionale pentru deţinerea cotei substanţiale în capitalul social al băncii sau a avizului Băncii Naţionale privind posibilitatea deţinerii acţiunilor fără permisiune prealabilă.

33. La caz, verificând materialele cauzei, Colegiul civil desprinde că, prin hotărârea Curții Superioare din Quebec din 26 februarie 2015, în cauza în care ***** a avut calitatea de reclamantă, iar ***** a avut calitatea de pârât, a fost desfăcută căsătoria încheiată între ***** și ***** și a fost omologat acordul părților privind măsurile suplimentare în partea ce ține de modalitatea de trai a copiilor și custodia asupra lor /f.d.43-53/.

34. Potrivit pct.7 f) s-a indicat expres că „părțile sunt de acord să trăiască pe o rază de 50 kilometri și în regiunea mare a orașului Montreal, în provincia Quebec, pentru a facilita accesul la copii” /f.d.48/.

35. Prin hotărârea judecătorească emisă de Curtea Superioară din Quebec nr.5-123-038376-136 din 28.04.2021 s-a hotărât „6. ÎNCREDINŢEAZĂ pârâtului custodia exclusivă asupra copiilor *****; 7. CONFIRMA că reşedinţa obişnuită şi domiciliul copiilor este menţinută în Quebec; 8. AUTORIZEAZĂ pârâtul să călătorească singur cu copiii pentru a se întoarce în Quebec, locul de domiciliu şi

reşedinţa obişnuită, fără permisiunea scrisă a reclamantei; 9. ORDONĂ reclamantei să restituie pârâtului toate paşapoartele copiilor; 10. În absenţa acordării paşapoartelor de către reclamantă, PERMITE pârâtului să obţină singur, fără autorizarea şi semnătura reclamantei, un document de călătorie pentru ca copiii lor să călătorească pentru a se întoarce în Quebec" /f.d.13-14; 15-16/.

36. Potrivit dovezii de înmânare a actelor anexată la dosar, reclamanta ***** a fost informată despre examinarea cauzei, citația fiind înmânată prin intermediul unei cereri de asistență juridică internațională, la data de 16.12.2020 /f.d.18-20/.

37. Din textul deciziei Curții Superioare din Quebec nr.5-123-038376-136 din 28.04.2021, s-a stabilit absența nejustificată a reclamantei ***** /f.d.15/. Totodată, s-a făcut trimitere la hotărârea pronunțată de Curtea de Apel Chișinău la 25.03.2021 /f.d.15/.

38. De asemenea, potrivit materialelor dosarului, s-a stabilit că, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 25.03.2021, s-a admis cererea depusă de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale împotriva *****, intervenienți accesorii ***** și Direcția municipală pentru protecția drepturilor copilului sect.Rîșcani, mun.Chișinău cu privire la înapoierea copilului minor, în conformitate cu Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, întocmită la Haga la 25 octombrie 1980. S-a admis cererea intervenientului principal ***** împotriva *****, intervenient accesoriu Direcția municipală pentru protecția drepturilor copilului sect.Rîșcani, mun.Chișinău cu privire la înapoierea copilului minor, în conformitate cu Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, întocmită la Haga la 25 octombrie 1980, obligarea predării pașaportului. S-a dispus înapoierea copilului minor *****, a.n.***** în statul și locul de reședință obișnuită în *****, la tatăl său, *****, cu preluarea copilului de către tata. S-a obligat ***** la predarea pașaportului emis de autoritățile canadiene pe numele copilului minor, *****, a.n.***** tatălui său, ***** /f.d.66-92/.

39. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 01.07.2021, s-a respins recursul declarat de avocatul Pavel Cotruță în interesele *****(*****. S-a menținut hotărârea Curții de Apel Chișinău din 25.03.2021 /f.d.93-113/.

40. În ceea ce vizează argumentele avocatului Pavel Cotruță în interesele *****privind faptul că, ***** și *****nu au fost părți în litigiu soluționat prin hotărârea Curții Superioare din Quebec nr.5-123-038376-136 din 28.04.2021, nu au fost citați și audiați în cadrul procesului, nu pot fi reținute de către Colegiul civil, or, aceste circumstanțe țin de fondul cauzei, iar din probele anexate la dosar, se atestă că, hotărârea Curții Superioare din Quebec nr.5-123-038376-136 din 28.04.2021 nu a fost contestată de către părți, acesta dobândind autoritatea de lucru judecat.

41. Drept urmare celor expuse, Colegiul conchide că, în speță concluzia instanței de fond este una corectă în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate.

42. În această ordine de idei, Colegiul notează că, instanța trebuie să întreprindă toate acțiunile procedurale prevăzute de lege, avându-se în vedere faptul că de corectitudinea şi succesivitatea acestor acțiuni, depinde în mare măsură cum va fi asigurată persoanei interesate apărarea dreptului civil încălcat.
43. Reținând obligația instanței de a asigura preeminența dreptului în sensul definit de Constituție şi practica internațională, reieșind din cele expuse mai sus, dat fiind că încheierea primei instanțe este întemeiată, iar argumentele recurentului sunt nefondate, Colegiul civil ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat şi a menține încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 09.10.2023.
44. În conformitate cu prevederile art.427 lit.a), art.428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ, -

D E C I D E:

Se respinge recursul declarat de avocatul Pavel Cotruță în interesele *****.

Se menține încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 09.10.2023, emisă în cauza civilă, la cererea de asistență juridică înaintată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova privind recunoașterea și executarea pe teritoriul Republicii Moldova a hotărîrii judecătorești emise de Curtea Superioară din Canada pe cauza nr.5-123-038376-136 din 28.04.2021.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul Anatol Pahopol

Judecătorii: Ruxanda Pulbere

Dorin Dulghieru